

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINICA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
 „ „ „ „ pe 1/2 de an 5 cor.
 „ România și străinătate pe an 14 frc.
 „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea „*Foaia Diecezană*” iar banii de prenumărațiune și inserțiuni la Administrațiunea Tipografiei și Librării diecezane în Caransebeș
Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 7.50 cor., până la 200 de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor

Nr. 2937 Șc. ex 1914.

CIRCULAR

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale de sub iurisdicțiunea Conzistorului gr. or. român din Caransebeș.

Prin aceasta atragem atențiunea tuturor organelor noastre subalterne școlare, că în anul școlar 1914/15 în școlăle noastre populare sânt admise pentru întrebuițare numai manualele aprobate de acest Conzistoriu, și anume:

a) Dr PETRU BARBU

1. *Istoriele religioase-morale*, I-a Carte de Religieune pentru școlăle populare, aprobată sub Nr. 1514 Șc. ex 1904. — *Prețul 30 fil.*
2. *Istoriele biblice*, II carte de Religieune pentru școlăle populare, aprobată sub Nr. 1728 B. ex 1896. — *Prețul 30 fil.*
3. *Istoriele bisericesti*, III carte de Religieune pentru școlăle populare, aprobată sub Nr. 723 Șc. ex 1898. — *Prețul 30 fil.*
4. *Catehizm*, IV carte de Religieune pentru școlăle populare, aprobată sub Nr. 2437 B. ex 1893. — *Prețul 40 fil.*
5. *Carte de rugăciuni și cântări bisericesti*, aprobată sub Nr. 4321 B. ex 1904. — *Prețul 60 fil.*

b) IULIU VUIA:

1. *Abecedar ilustrat*, ed. X, aprobat sub Nr. 2052/907. — *Prețul 40 fil.*
2. *Carte de cetire*, pentru clasa II-a. Ed. VI. Aprobată sub Nr. 7384/912.
3. *Carte de cetire*, pentru clasa III. Ed. VII. Aprobată sub Nr. 7384/912.
4. *Carte de cetire*, pentru clasa IV. Ed. VII. Aprobată sub Nr. 7384/912.
5. *Carte de cetire*, pentru clasa V—VI. Ed. IV. Aprobată sub Nr. 7384/912.
6. *Curs practic de Aritmetică*, pentru clasa II. III și IV. Aprobată sub Nr. 3567/907.

7. *Curs practic de Aritmetică și Geometrie*, pentru clasa V—VI. Aprobată sub Nr. 3568/907. *Prețul 50 fil.*

8. *Elemente de Geografie și Constituție*. Ed. VIII. Aprobată sub Nr. 7289/912. *Prețul 60 fil.*

9. *Curs practic de limba română*. Ed. IX. Aprobată sub Nr. 5616/913. *Prețul 60 fil.*

10. *Curs practic pentru învățarea limbii maghiare*. Partea I. Ed. X. Aprob. sub Nr. 5345/910. *Prețul 50 fil.*

11. *Curs practic pentru învățarea limbii maghiare*. Partea II. Ed. VIII. Aprobată sub Nr. 5345/910. *Prețul 50 fil.*

12. *Curs practic de Istoria Ungariei*. Ed. I. Aprobată sub Nr. 7190 Șc. 1913. *Prețul 50 fil.*

13. *Curs practic de Istoria naturală*. Ed. II. Aprobată sub Nr. 3073/914. *Prețul 60 fil.*

14. *Curs practic de Fizică și Chimie*. Ed. V. Aprobată sub Nr. 3808/914. *Prețul 50 fil.*

15. *Curs practic de Economia rațională*. Ed. II. Aprobată sub Nr. 1787/907. *Prețul 50 fil.*

16. *Curs practic pentru învățarea limbii maghiare*. Partea I. Ed. XI. Aprobată sub Nr. 4149/914. *Prețul 50 fil.*

17. *Curs practic pentru învățarea limbii maghiare*. Partea III. Ed. IV. Aprobată sub Nr. 148/914. *Prețul 60 fil.*

c) NICOLAE CRIȘMARIU:

1. *Istoriele biblice*. Ed. V. Aprobată sub Nr. 3546 Șc. ex 1914. *Prețul 45 fil.*

2. *Istoriele bisericesti*. Ed. III. Aprobată sub Nr. 3546/914. *Prețul 40 fil.*

3. *Catehizm*. Ediția IV. Aprobată sub Nr. 3546/914. *Prețul 40 fil.*

d) GHEORGHE CHELARIU:

1. *Istoria naturală* pentru școlăle populare. Aprobată sub Nr. 4203 Șc. ex 1914. *Prețul 76 fil.*

e) IOAN GEORGESCU:

1. *Curs de Economie* pentru clasa V și VI. Aprobată sub Nr. 3266/914. *Prețul 72 fil.*

Sub urmările de disciplină să interzice de a pune în mâna elevilor alte manuale decât cele aprobate de Conzistorul nostru eparhial și provăzute cu clauzula de aprobare, fie că să cuprind în această consemnare, fie că -- din greșală -- au fost omise.

Învățătorii pentru sine și în afară de școală nu sânt opriți, de a consulta și alte manuale.

Să interzice însă de a folosi, în una și aceeași clasă și la același obiect, manualele de diferite ediții și de diferiți autori.

Toate aceste manuale au să se procure dela „Librăria diecezană“ din loc.

Îndatorăm învățătorimea, ca să se acomodeze strict acestor dispozițiuni, iar directorii locali și protopresbiterii, ca inspectori tractuali, să controleze împlinirea, având a raporta Conzistorului din caz în caz despre abaterile, ce s'ar întâmpla.

Caransebeș din ședința conzistorială școlară ținută în 9 Septembrie. 1914.

2—3

Dr. E. Miron Cristea
episcop.

Religia creștină și bisericile ei.

Alcătuire de preotul **Sinesiu Bistrieanu.**

Întru început era foarte disparent și neînșămnat numărul aderenților învățaturii lui Isus, și acești sinceri aderenți erau d'abia cei doisprezece apostoli, cari însuflați de Duhul sfânt, începuseră a propovădui mai întâi celor din Ierusalim, acelorace încă mai vețuiau sub influința faptelor și minunilor Mântuitorului răstăgnit.

Și acești doisprezece, dotați dela Dumnezeu cu oratorie biruitoare și mult ademenitoare, vorbind lăcuiților acestui oraș așăzat în centrul lumii culte de pe vremuri, aveau să vorbească atâtor secte israilitenești, și erau de mulți primiți și ascultați cu iubire și cu miile se recunoșteau la credința Dumnezeului — om.

Mai apoi vorbiră și păgânilor, cari încă în număr impozant învățară a se ruga lui Dumnezeu în înțelesul evangheliei propovăduite de Isus.

Și astfel să ridică temelie înfrățirii omenimei, care și era intențiunea lui Isus și cu acest scop învăța, că: un unic Dumnezeu este, și numai Aceluia să-i strigăm: „Tatăl nostru“!

Tot Isus ne zicea, că toți aști muritori sântem copiii unui Tată vecinic și înalt și frați între-olaltă.

Ce idee măreață dumnezească aceasta!

Omenimea în această lume vastă e despărțită prin continente, mări și munți; apoi țări, limbi, datini și moravuri; sau prin rase sau

culoarea feții și construcția corpului; ori prin bogății, stare sau dignități și știință.... și totuș a-i converti să fie uniți prin iubire și credință;... iar aceasta înaltă idee este cea întemeiată de Isus Cristos.

Căci Isus cuvânta mai ales despre „iubire și credință“ și se nizuia, cu toată puterea cuvântului și convingerii sale a înrădăcina aceste două temelii ale comunității în mintea și inima învățăcelilor săi; iar urmarea este, că și Apostolii o propovăduiau astfel.

D'apoi în realitate să constate, că numai religia profesată de Isus, ca unica și adevărata credință dumnezească, este unicul mijloc de a împreuna întreg neamul omenesc; căci ulterior s'a adevărit, că o altă religie nici nu poate progresa în voie liberă și acomodându-să cu ființa și însușirile omului; apoi nici nu corăspunde mai eficace și avantajos: fie omul cărturar, fie copilului neștiutor.

O altă religie nici nu e atât de neatârătoare de împrejurări sau circumstanțe lumești, căci s'a dovedit, că religia creștină e tot atât de potrivită regiunilor călduroase, precum și acelorace să află în continuă iarnă. Ea e priincioasă însușirilor neamurilor mai primitive cât și celor cărturare, căci influințază deopotrivă ca o binefacere, îi nobilitează și deșteaptă. Ea a izvorât dintr'un duh sfânt și voință dumnezească și e legislatura întregului imperiu al sufletelor.

Isus Cristos, ca întemeitor de religie în lumea spirituală, avea de scop mântuirea omenimei din doctrinele rătăcite ale filozofilor păgâni precum și a nimici legi dejositoare omului. El afirmă: „Dați împăratului cecace-i a împăratului, dar dați și lui Dumnezeu cecace este a lui Dumnezeu.“

El nu dorește unirea popoarelor și națiunilor sub un singur sceptru lumesc, căci: „Împărăția sa nu este din lumea aceasta“.

Isus doria numai, ca noi să venerăm pe Dumnezeu în duh și'n adevăr, și ca iubirea și dreptatea să fie principiul vieții noastre.

Accasta era credința, aceasta împărăția cerului, pe care avea el de scop a o întemeia, și d'aceea și zice: „Dacă dreptatea voastră nu-i mai presus de a carturarilor, nici voi n'aveți să ajungeți în împărăția cerului“ (Matei V. 20).

O vreme bunișoară să străcoară în lume și totuș întâi învățăceli și aderenți ai lui Cristos nu își aveau vr'o numire deosebită, căci Iudeii le ziceau simplu „Iudei“, cu atribut de „evlavioși“; printre păgâni să socoteau de păgâni.... și de abia prin anii 40—41 d. C. și mai ales în Antiohia Siriei li să zice „creștini“, ca apoi astfel să le și rămână numele.

Apoi ceremonialul lor lăuntric primește un vestmânt deosebit bisericesc, și împreună prin venerația ce o arătau către Dumnezeu, se îndepărtează binișor de Iudei și de alte neamuri păgâne!

Și așa să pune temelie bisericii creștine!

Deși întâia biserică creștină era un ideal de iubire și bunăînțelegere, armonie și pace; deși era frumoasă și ademenitoare sfințenia cauzei acestor creștini — nu după mult timp să ivesc diverse opinii și convingeri între dânșii.

E drept, că în principiu nu doria nimeni modificări esențiale în învățătura, respective legea lui Isus, ci rămaseră fideli aceleia, dar nu se uniau, ba aveau diverse opinii și închipuiri despre individualitatea lui Cristos, precum și despre obiceiurile bisericii apostolești.

Așa răsar secte și partide, ca ulterior să ajungem la despărțirea bisericii: în apuseană sau romano-catolică și în răsăriteană sau ortodoxă.

Avem deci două biserici creștine, cu diferite datini, cult aparte; totuș aparținătorii acestor biserici sânt creștini.

Mai apoi să ridică biserica reformatoare, căreia aparțin neamuri alese, și cari difer încâtva în cult și sărbători și datini de celelalte două biserici, dar ca creștini să străcoară în lume.

Și tot creștini sânt toți aceștia până'n prezinte, căci religia creștină e împreună glăsuitoare, deși diferite sânt bisericile creștine.

Căci religia e o legislație cerească a lumii duhovnicești, și într'o atare lume arc trecere și poate fi posibil numai adevărul.

Iar biserica ce este?

Biserica e o recunoaștere esternă a venărilor dumnezeiești. Și aceasta poate fi diferită dupăcum adesea ne sânt și convingerile și dispoziția sufletului.

În regiuni călduroase, unde omul e dotat cu o putere de imaginație mai intenzivă și sângele circulează mai năvalnic, acolo și omul e cucerit de fală și podoaba esternă; pe când în regiuni mai reci omul e mai îndepărtat de ecuator, mintea covârșește totul și pretinde simplitate și seriozitate.

Religia e sufletul bisericii și în tot locul e una; biserica e corpul, iar haina care acopere acest corp să acomodează regiunilor.

(Urmează)

Apel

cătră publicul orașului.

Fiind clima Galiției și Rusiei mult mai rece decât a noastră și nouă aici numai din cetit cunoscută, e neapărat delipsă prevederea soldaților de pe câmpul de luptă cu haine călduroase.

Acuma e timpul cel mai potrivit, când fiecare poate ba chiar trebuie să dec mână de ajutor acelora, cari pentru noi își varsă sângele și își sacrifică viața.

Avem foarte mare lipsă de piei, fără deosebire de calitate.

On. public e rugat să pună la dispoziția soldaților pei în număr cât de mare și acest dar să să trimită direct la adresa Dlui Dr Zoltán Medve, camarar ces. reg. și comite suprem în Logoj.

Sânt convins, că publicul orașului, a cărui marinimozitate e recunoscută de toți, va indeplini și aceasta rugare cu cea mai mare bunăvoință.

Caransebeș în 8 Octomvrie 1914 n.

Bordán m. p.
primar.

Examenele dela școalele confesionale gr. or. rom. din protopresbiteratul Caransebeșului la finea anului școlar 1913/14.

— Observări —

Scăderi și greșăli mai mici observate în școală cu privire la disciplină, la sala de învățământ, la răspunsurile elevilor la întrebările învățătorului, la limbă, tractare metodică a diferitelor obiecte de învățământ, la purtarea matriculei școlare etc. s'au ivit unde și unde și pentru delăturarea acestora s'au dat indigitările delipsă în fața locului fiecărui învățător în parte. Cu toate acestea mai amintesc că.

1. E greșală, dacă învățătorul nu-și ține orele regulat, nu propune toate obiectele de învățământ prescise, nu-și pregătește încă înainte de începerea anului școlar un plan analitic de învățământ împărțit pe săptămâni și luni după care apoi să propună.

2. E greșală, dacă învățătorul nu pune la dispozițiunea comisiunii examinatoare și a privitorilor lucrările scripturistice și lucrurile de mână ale elevilor, conspectele și datele din cari să să poată vedea cât material s'a propus fiecărei clase și în ce măsură, clasificarea elevilor și alte date și conspecte, cari nu în tot locul au fost făcute așa dupăcum ar trebui.

3. E greșală, dacă aranjamentul intern al școlii nu e cu gust. Dacă tablele de părete, harte, icoanele etc. nu sânt așazate simetric și fiecare la locul său. Și asta nu numai în ziua examenului, ci în tot decursul anului.

4. E greșală, dacă învățătorul nu ține în ordine catalogul, ziarul de progres, protocolul despre vizitarea școlii exhibitul, protocolul de circulare și cel de expediție, cronica școlară etc. și nu le păstrează întregi și umplute conștiințios în arhiva școlii an de an ca pe niște

Continuare la „Tabella generalis“ din Nr. 34.

In comitatu Krassoviensi ad Possessionem	Fuit schola Vaiachicae nation. ordinata	et actu existit	ex qualibus materialibus structa	quales habeat commo- ditates	In quali statu repperita sit?	Non existit schola	Ratio qvare	Possessio haec provisio est scholae magno	Qvi annum habet stipendium				Habet stereo- admiratum fundum	Jugeror. Intravilan. extravilan.	Nomina possessionum, quarum proles hanc scholam frequentant	Juxta subscriptor. maglium opiniones schola adhuc erigi deberet				
									In parata	In naturalibus	In naturalibus	In naturalibus				In possessione	Ratio qvare	Nomina possessio- num qvae ad hanc adjeti possent	Ratio qvare	
Kalina	1	1	do	1. Cubi- culum	bono			1	25	—		3	—	5	2	2				
Zsursova	1	1	do	do	bono			1	25	—				5	2	2				
Csudánovecz	1	1	Ligneis	1. Cubi- culum	malo			1	18	30			4	6	2	2				
Zsittiny	1	1	Ligneis	2. Cubi- cula	Mediocri			1	15	15				4	2	2				
Kiss-Tikvány	1	1	Ligneis	do	do			1	24	—					2	2				
Agadiss	1	1	do	2. Cubicula et culinam	do			1	20	—					2	2				
Rekittova	1	1	do	2. Cubi- cula	bono			1	25	—					2	2				
Majdan	1	1	Solidis Materialibus	1. Cubiculum	bono			1	18	—					2	2				
Oravicza	1	1	do	2. Cubi- cula	bono			1	30	—					2	2				
Csiklova	1	1	Ligneis	2. Cubi- cula	Mediocri			1	45	—				4	2	2				
Illádia	1	1	do	do	bono			1	20	—					2	2				
Szokolár	1	1	do	2. Cubicula, 1 culinam	bono			1	20	—					2	2				
Potok	1	1	do	do	bono			1	25	—					2	2				
Szászka	1	1	Ligneis	2. Cubi- cula	Mediocri			1	35	—					2	2				
Szlatina	1	1	do	do	do			1	30	—					2	2				
Bogódiacz	1	1	do	do	do			1	18	—		4 ^{1/2}			2	2				
Petrillova	1	1	do	1. Cubi- culum	bono			1	21	—					2	2				

In comitatu Krassoviensi ad Possessionem	Fuit schola Valachica nation. ordinata		et actu existit	ex quilibet materialibus structa	quales habeat commo- ditates	In quali statu repperta sit?	Non existit schola	Ratio qvare	Possessio haec provisae est scholae magro	Qvi annum habet stipendium				Habet stereo- scholae aduersum fundum	Nomina possessionum, quorum profes hanc scholam frecventant	Juxta subscriptor. maglum opiniones schola adhuc exigi deberat		
	fi	x								Tritic. mens. pos.	In naturalibus Fagopyri mens. pos.	Currus foeni	Orgias lignor.			In Possessione	Ratio qvare	Nomina possessionum mag. qvare ad hanc adjici possent
Makovistye	1	1	do	2. Cubi- cula	Medioci				1	27			5	2	2			
Csukits	1	1	do	do	bono				1	35				2	2			
Nikolincz	1	1	do	do	bono				1	27				2	2			
Neo-Russova	1	1	do	do	Medioci				1	20	15			2	2			
V.-Russova						1				12								
Berlistye	1	1	ex terra	2. Cubi- cula do	Medioci													
Merkovác	1	1	Ligneis	2. Cubi- cula	Medioci				1	25		6		2	2			
Iaam	1	1	do	1. Cubi- culum	Malo				1	27		8		2	2			
Szuboticza	1	1	ex terra	2. Cubicula et culinam	Ruinoso				1	28		12 ^{1/2}		2	2			
Csorda	1	1	Ligneis	do	bono				1	23		12 ^{1/2}	4	2	2			
Vrán	1	1	do	do	Medioci				1	26		10		2	2			
Vranjucz	1	1	do	do	Novo, adeoque bono				1	20			3	2	2			
Hejerdorf	1	1	do	do	Medioci				1	11		12 ^{1/2}		2	2			
Merzsina	1	1	do	do	do				1	27		5	5	2	2			
Rakasdia	1	1	do	do	do				1	41		6	6	5	2	2		
Brostyán	1	1	Ligneis	2. Cubi- cula et culinam	Medioci				1	46				2	2			
Greon	1	1	do	1. Cubi- culum	Ruinoso				1	29				2	2			
Petrovác	1	1	do	1. Cubi- culum	Ruinoso				1	25								

Per Caspar Balogh m. p. Cottus Krassoviensis
Jurassorem ex Prossu Oravicensi.

documente vrednice de consultat. Căci închipuiți-vă ce bine ne-ar prinde, dacă fiecare școală ar avea păstrate în arhiva sa atari scrieri, elaborate de ale elevilor și însemnări de ale învățătorilor cât de vechi. Cu cât ar fi mai vechi cu atât ar fi mai prețioase. Ba monografia școalelor, care ar trebui fiecare învățător din indemn propriu să o facă, nici nu să poate compune fără atari documente. Deci dacă nu le facem noi, să lasăm cel puțin urmașilor documnete vrednice de consultat.

5. E greșală, dacă învățătorul cu clasele inferioare se ocupă prea puțin, cu deosebire din limba română și socoată. Aici în clasele cele mici învățătorul să se ocupe mai temeinic, ca elevii să-și câștige o bază, un fundament mai solid. Dar să înțelege, că nici celelalte clase nu trebuie neglijate. În foarte puține locuri am aflat elevi în clasa V și VI-a. Dece oare? Din cercetarea neregulată a școlii, de unde provine apoi repetarea clasei și elevii ajung etatea de 12 ani încă în clasa a II-a, III-a ori cel mult în a IV-a. Aceasta e un mare rău, că aici în clasele superioare sânt copiii cu mintea mai deschisă, aici li să lărgesc și aprofundează mai bine cunoștințele, de cari au lipsă în viața de toate zilele. Aici li să face mai multă lumină și tocmai aici să nu avem elevi cui să o dăm.

Faceți deci adevărată chemarea voastră, fraților colegi.

6. E greșală, dacă învățătorul încă înainte de începerea anului școlar nu-și procură toate tipăriturile, toate protocoalele, toate cărțile și requizitele de învățământ trebuincioase așa, ca să le aibă încă în prima zi de școală.

7. E greșală, dacă învățătorul nu învață mereu, nu se califică încotinu. Un învățător ce vrea să fie la culmea chemării sale, un învățător ce vrea să fie adevărat dascăl al neamului său, nu e ertat să rămână numai cu cunoștințele câștigate în institutele pedagogice. Aici învățătorul ș'a însușit, ce-i drept, multe cunoștințe teoretice. Dar acelea sânt așazicănd numai parii, adevăratul gard de cunoștințe învățătorul conștiințios și-l împletește în lumea mare, în viața practică, cu nuelele ce trebuie însuș să și le târșască și adune mai târziu cu multă trudă și silință. Cu alte cuvinte, învățătorul să învețe mult și pentruca să învețe trebuie să cetească opuri și foi pedagogice, căci mult i-să va ușura munca prin astfel de cetiri. Iată dară folosul netăgăduit de mare al bibliotecilor, cu cari trebuie să fie înzestrată fiecare școală și fiecare învățător.

Acum când avem atatea scrieri și opuri pedagogice de valoare, acumă când avem „Gazeta învățătorilor” care se luptă pentru interesele învățătorilor de pretutindenea, când avem „Vatra Școlară”, „Foaia Școlastică”, „Educatorul” etc., apoi foi beletristice ca „Luceafărul” „Cossinzeana”, foi politice ca „Românul”, „Poporul Român” „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Poporului” etc., când le avem acestea și nu le sprijinim, nu le cetim, fraților, e o greșală foarte mare, greșală carca ne pune în o lumină foarte tristă.

Acumă greșală, fraților, în viitor tare aș dori să nu mai fie amintită, cu atât mai vartos, că în urma noilor legi școlare poziția materială a învățătorilor s'a îmbunătățit în mod însemnat.

8. E greșală, dacă învățătorul, fiind membru la reuniunea noastră învățătorească nu-și plătește taxele regulate. E o sumă așa de neînsămnată taxa de 6 cor., ce trebuie să o plătească la an și în schimb se bucură de atatea favoruri și drepturi conform statutelor și mai capătă pe deasupra și revista reuniunii „Educatorul” gratuit și totuș să nu plătească, să rămână restante, c

de neînțeles. Știți, că cine are drepturi trebuie să aibă și datorințe și o reuniune, o instituțiune culturală, nu-mai prin cotizațiunea regulată a membrilor ei să poate susține. Învățătorii acestui protopresbiterat datoresc la reuniune cu o restanță foarte mare și totuș așa de puțini și-au plătit taxele acum cu ocaziunea examenului, deși mulți promiseseră, că le vor plăti.

Iată dară, iubiților colegi, că v'am pus înainte icoana școlii voastre. Priviți-o cu de-amăruntul. În ea veți găsi părțile voastre atât cele luminoase cât și cele umbroase.

Pe cele bune le păstrați și mai departe, ba le cultivați, ca să devină foarte bune; iar de cele rele vă feriți nizuindu-vă mereu cătră perfecțiune, ca astfel activitatea voastră să fie încoronată de succes, spre binele nostru, spre binele școlii, al bisericii și al poporului nostru.

George Cătană

învățător și com. școl.

Știri

Dar marinimos. Cunoscând năcazurile și nevoile multor studenți buni, dar săraci, înscriși la institutul teologic, Înalt Prea Cuv. Sa părintele arhimandrit și vicar episcopesc *Filaret Musta* a dăruit suma de 500 coroane, din care să dea burse. Până acum s'a votat 250 coroane elevului Lazar Voin. Fapta Înalt Prea Cuv. Sale merită nu numai laudă, ci să fie și imitată de mulți ai noștri și atunci multe neajunsuri ar dispărea!

† **Dimitrie A. Sturdza**, fost ministru prezident al României și șeful partidului național liberal, a răposat Marți la 9 l. c. în al 81 an al vârstei. Bărbat de mare erudiție; cariera politică ș-a început-o ca secretar al Domnitorului Cuza. În istoria României are merite nepéritoare. Odihnească în pace!

Averea statelor beligerante. Anglia, Austro-Ungaria, Franța, Germania, Rusia și Belgia, — cari poartă război — au avere mobilă și imobilă de 950—1000 miliarde de franci, aducând venit anual de 40—45 miliarde. De va ținea războiul un an, apoi cheltuelile să urcă la 25—30 miliarde — aproximativ jumătate din venitele anuale.

Literile cirile. După un ordin apărut în Monitorul oficial din Zagreb, întrebuițarea literilor cirile e interzisă în școlile primare, secundare, speciale și preparandii din Croația și Slavonia. Prin urmare părțile tipărite cu litere cirile din cărțile de cetire nu să mai învață așa, că de aei înainte aceste cărți vor fi tipărite numai cu litere latine, ce să va introduce și în lucrările scripturistice ale școlarilor.

Orașul Anvers (Antwerpen) — după ziarele olandeze — a suferit, în urma asediului german, pagube de 10 milioane de franci; iar din partea aliaților Englezi, cari au nimicit enorme cantități de proviziuni, a suferit pagube de 200 milioane.

Câni în război. Trupele franceze au prins vr'o 6 câni cari rătăceau pe locurile de luptă și în satele ocupate de Francezi. Acești câni, când vedeau pantaloni

† Raportul acesta să publică conform hotărârii conferinței învățătorilor din protopresbiteratul Caransebeșului, ținută în Maciova la 11 Iunie 1914

roșii — ce îi poartă soldații francezi — începeau să latre furios și se întorceau îndărăt. Cărând apoi veneau armatele germane și navăleau asupra Francezilor. La început Francezii nu băgară în seamă acest lucru, adevăratul câinilor și fuga lor. Repețindu-să însă cazurile, fiind mai atenți, Francezii descoperiră, că acești câini erau dresați și faceau, prin urmare, serviciu de spionaj pentru armatele germane.

Vaccinare contra colerei. În armata monarhiei s'au început vaccinările contra colerei, ca măsură profilactică. Soldații stau în șiruri, își desfac cămașa la piept, apoi li-să face injecția. Operația ține $\frac{1}{2}$ minut. La o săptămână urmează revaccinarea, iar efectul e de 3 luni.

Cheltuelile războiului pe fiecare zi. *Economistul* din Londra scrie, că statele beligerante și neutrale cheltuiesc pe zi 200 milioane de mărci. *Germania* cheltuiește 44 mil., *Rusia* 42 mil., *Franța* și *Austro-Ungaria* câte 32 mil. Anglia? Nu spune amintita revistă.

Ce-ți face știința! Un sergent de rezervă, profesor de filologia romanică, avea să conducă în Germania o trupă de soldați francezi prinși la Maubeuge. De departe să aud bubuituri de tun. Într'această olișterul însoțitor observă, că sergentul se ceartă cu un prizoner, dar așa de vehement, că erau să se încaere. Cu un „Donnerwetter“ face pace, iar sergentul i-a explicat pricina certei. Prizonerul francez, în încălțăminte rupte, legate cu sfoară, era profesor dela Sorbona, și domniile începuseră cearta din pricina, că nu se înțelegeau ce privește întrebuintarea subjonctivului în cânteccele vechi de iubire ale Provencei.

Vitejia soldaților români. Monitorul armatei austro-ungare publică o nouă serie de distincții militare acordate olișterilor și soldaților români pentru vitejia lor dovedită în focul luptei.

Maj. Sa Monarhul a ordonat să să exprime recunoștința și lauda Sa împărătească pentru ținuta vitejească în fața dușmanului sublocotenentului *Nicolae Fleșariu* din regim. de inf. 83.

Medalia de vitejie de argint clasa I a fost acordată sergentului major *George Todea* din regim. de inf. 63, sergenților *Gavril Magda* și *Stefan Ordas* din reg. de inf. 59, sergentului major *Junanca* din reg. de inf. 61, sergentului major *George Cocurt*, sergentului *Samuil Vinți* și *Vasilie Rus*, toți trei din regim. de inf. 31 (bat. 3).

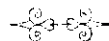
Medalia de argint pentru vitejie clasa II: infanteristului *Emiliu Vaida* din reg. de inf. 32, sergentului *Eadislav Cibrin* și infanteristului *Panta Gogoș* din reg. de inf. 61, sergentului *Onisim Săngercean* din regim. de inf. 63, caporalului *Ioan Orban*, frunțașilor *Ioan Fertan* și *Ioan Taropa*, toți trei dela reg. de inf. 31 (bat. 3), caporalilor *Gavril Temjan*, *Daniil Zdrobu* și infanteristului *Anton Mezei* din reg. de inf. 51 (bat. 1).

S'a exprimat recunoștința și lauda comandantului 6 de armată pentru atitudinea vitează în fața dușmanului următorilor soldați români: infanteriștilor *Simon Broscătan*, *Moise Ciorogar*, *Iosif Maleiu*, *Vasile Nan*, *Ioan Nic.*, *Alexandru Nistor*, *Ioan Orzan*, *Elie Preda*, *Toader Târziu* și *Vasile Totu* — toți din reg. de inf. 31 (bat. 3), caporalului *Alexandru Sabo*, infanteriștilor *Ioan Sandor* și *Ilie Teodor* din reg. de inf. Nr. 51 (bat. 1).

Bibliografie.

Cosinzeana Nr. 40: Doliul României. Cum să întinde pustiul pe unde trece părjolul războiului. Refugiții din Galizia. Rânduri mărunte. Pe Nistru în sus. O cușcă de fiară sălbatică.

Biblioteca Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibului a publicat *Nimicirca șoarecilor de câmp*. Îndrumări prelucrate după instrucția ministerială. Prețul 20 fileri.

Concure.

Pentru ocuparea postului de *învățător* la școala confesională gr. or. rom. din **Goruia** (Gorony), protopresbiteratul Oraviței, să iese concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele :

1. Salar fundamental 1000 cor., solvit din averea bisericii.
2. Intregirea la salariul fundamental și eventual gradațiuni să asigure din partea statului.
3. Pentru participare la adunarea generală a conferințelor învățătoresți 30 cor.
4. Scripturistica școlară 10 cor.
5. Pentru conferința învățătorilor, dacă va participa, 20 cor.
6. Dela înmormântări unde este poftit 1 cor.
7. Cvartir în natură cu grădină de legumi și grajd de vite.

Alesul învățător este îndatorat, pelângă instruirea școlară, a cerceta regulat sf. biserică, a conduce tinerimea școlară la sf. biserică la toate slujbele dzeești, a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea în cântările bisericesti, și în fine a îndeplini agendele scripturistice de notar ale comitetului și sinodului parohial.

Sânt preferiți cei cu cunoștință muzicală și în stare a conduce cor vocal.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și subșterne petițiile Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral or. rom. din Boksánbánya, conform normelor prescise în lege, și a se prezenta în vr-eo Duminică sau sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare, dar nu în ziua alegerii.

Goruia (Gorony) din ședința comit. parohial ținută la 18 Septembrie 1914.

Mateiu Popoviciu

George Stefan

preot, preș. com. par.

3-3

not. com. par.

În conșlegere cu mine: *Mihail Gașpar*, adm. prot., protopop.

Pe baza deciziei Ven. Conzistor dđto 7 Iulie 1914 Nr. 1536 B. să publică concurs cu termenul de 30 de zile dela prima publicare pentru ocuparea postului de *capelan* pelângă parohul Vasile Iorga din **Slatina** (Néraszlatina), fiind parohia de clasa primă, cu următoarele :

Emolumente.

1. Din 60 jugere cât face sesiunea parohială a treia parte.

2. Din venitul stolar a treia parte.

3. Din birul parohial a treia parte.

Alegândul capelan are să supoarte toate dările după pământul ce-l va folosi și a se îngriji singur de locuință.

Concurenții au a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfta bis., spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratoric, cu prealabila încuviințare din partea protopresbiterului tractual.

Recursele pentru acest post, instruate conform dispozițiilor stat. organic și ale reg. pentru paroh., sânt a să adresa comitetului parohial și a să trimită P. O. D. Dr George Dragomir, protopresbiter, Biserica-albă (Fehértemplom).

Néraszlatina (Slatina) în 1 Octomvrie 1914 st. v.

Vasile Iorga m. p. 1—3 **Nistor Trandafir** m. p. preș. com. par. not. com. par.

Pentru autenticitate *Vasile Iorga*, paroh.

În conțelegere cu mine: *Dr George Dragomir*, protopresbiter.

În urmarea ord. Ven. Conz. diecezan din 7 Iulie a. c. Nr. 3886 B. și din considerare, că la prima publicare nu s'au allat recurenți, să escrie de nou concurs de *capelan* pelângă neputinciosul preot Florea Cioloca din parohia de clasa a III **Poiana**, protopresbiteratul Caransebeșului, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele sânt:

1. $\frac{1}{3}$ din sesiunea parohială.

2. $\frac{1}{3}$ din birul parohial și stola uzitată.

3. Cortel liber în casa parohială.

4. Venitele dela estrasele și informațiunile matriculare.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și instruceze cererile lor conform stat. org. și regulamentului pentru parohii, adresate com. paroh., să le substernă Prea On. Oficiu protopresbiteral gr. or. rom. în Caransebeș. Recurenții sânt poftiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în sânta biserică de aici, cu prealabila încuviințare a protopresbiterului, spre a-și arăta desteritatea în cântare și predicare, însă nu în ziua de alegere.

Poiana la 26 August 1914.

1—3

Comitetul parohial.

In conțelegere cu mine: *Andrei Ghidiu*, protop.

Pentru ocuparea *parohiei* a doua de cl. I, rămasă vacantă prin moartea parohului Moise Sîrbu din **Rudăria**, să publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Venitele parohiei sânt:

1. O sesiune parohială de 35 jugere.

Redactor responsabil: **Dr Iosif Olariu.**

2. Leafă fixă de 400 cor. în loc de bir și în loc de taxe stolare dela înmormântări (pentru prohod) și nașteri.

3. Taxele stolare obicinuite dela celelalte slujbe.

4. Spese de cancelărie 10 cor.

Pot concura numai candidați cu 8 clase gimnaziale și maturitate și cu atestat de cualificațiune preoțască având nota „distins“.

Concurenții își vor trimită rugărilor, adresate comitetului parohial, la oficiul protopopesc al Mehadiei, pe numele administratorului protopopesc, Dr Ion Sîrbu, la Rudăria (Ógerlistye), poșta Bánya. În interesul lor este apoi a se prezenta într'o Duminică sau sărbătoare, înainte de alegere, poporului în biserică, pentru a-și arăta priceperea și puterea în cuvânt și cântare.

Rudăria din ședința comitetului parohial ținută la 1/14 Octomvrie 1914.

Dr Ion Sîrbu 1—3

Ioan Humița

paroh, preș. com., adm. prot.

inv., not. com. par.

Nr 6612 B. ex 1914.

Acest concurs să publică cu adausul, că parohia este de clasa a III-a și astfel pot concura toți aceia, cari au cualificațiunea recerută.

Caransebeș din ședința conzistorială ținută în 6 Octomvrie 1914.

Conzistorul diecezan.

Pe baza decisului Ven. Conzistoriu diecezan ddo 1 Septemvrie 1914. Nr. 5537 B ex 1914 să escrie din nou concurs pentru ocuparea postului de *capelan* pelângă neputinciosul preot George Popoviciu din **Sacoșul-unguresc** (Magyarszákos), parohie de clasa a II-a, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele:

1. Jumătate din sesiunea parohială constătătoare din 44 jug. de pământ.

2. Jumătate din birul parohial și venitele stolare.

3. Alegândul capelan are să supoarte toate dările după pământul ce-l va folosi și a se îngriji însuș de locuință.

Concurenții sânt poftiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică, pelângă încuviințarea din partea Prea On. Domn protopresbiter tractual, dar nicidecum în ziua de alegere; iar recursele, adresate comit. parohial, a le înainta Prea On Oficiu protopresbiteral în Buziásfürdő.

Să observă, că în lipsa de recurenți cualificați să vor admite și recurenți cu cualificație de clasa III-a.

Sacoșul-unguresc din ședința com. parohial ținută la 3 Oct. 1914.

Nicolae Sfercociu 1—3

Pavel Roșu

preș. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Ioan Pepa*, protopresbiter.

Tiparul și editura Tipografiei diecezane în Caransebeș.